

Міністерство освіти і науки України
Національний аерокосмічний університет ім. М. Є. Жуковського
«Харківський авіаційний інститут»

Кафедра фінансів, обліку і оподаткування (№ 604)

ЗАТВЕРДЖУЮ

Гарант освітньої програми

(підпис)

Т. В. Калінеску
(ініціали та прізвище)

« 28 » серпня 2021 р.

СИЛАБУС ОBOB'ЯЗKОВОЇ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Облік і оподаткування фінансово-кредитних установ

(назва навчальної дисципліни)

Галузь знань: 07 Управління та адміністрування
(шифр і найменування галузі знань)

Спеціальність: 071 Облік і оподаткування
(код та найменування спеціальності)

Освітня програма: Облік і оподаткування
(найменування освітньої програми)

Форма навчання: денна

Рівень вищої освіти: другий (магістерський)

Силабус введено в дію з 01.09.2021 року

Харків – 2021 р.

Розробник: Калінеску Т.В., д-р екон. наук, проф.
(прізвище та ініціали, посада, науковий ступінь та вчене звання)

(підпис)

Силабус навчальної дисципліни розглянуто на засіданні кафедри фінансів, обліку і оподаткування (№ 604)

Протокол № 1 від « 28 » серпня 2021 р.

Завідувач кафедри д-р екон. наук, проф.
(науковий ступінь та вчене звання)

(підпис)

Т.В. Калінеску
(ініціали та прізвище)

Погоджено з представником здобувачів вищої освіти (ЗВО):

ЗВО другого року навчання
ОП «Облік і оподаткування»

(підпис)

С.В. Пономарьова
(ініціали та прізвище)

1. Загальна інформація про викладача

Калінеску Тетяна Василівна, д.е.н., професор, заслужений діяч науки і техніки України. Стаж науково-викладацької діяльності більше 26 років. Викладає в університеті наступні дисципліни:

- Контроль і ревізія;
- Бюджетна система;
- Податкова система;
- Фінансовий ринок;
- Інвестування.

Напрями наукових досліджень: формування ефективних інструментів податкового регулювання в умовах депресивних регіонів, розробка алгоритмів переміщення сфери діяльності вітчизняних підприємств та досягненням стабільних фінансово-економічних результатів. Підсумком цієї багаторічної роботи стала розробка теоретичних положень та науково-методичних принципів щодо забезпечення фінансової самодостатності та самоорганізації фінансової життєздатності підприємств, зменшення соціально-економічної та податкової напруги на населення регіонів України, завдяки підвищенню соціальної відповідальності бізнесу, а також моделювання податкової політики країни відповідно рівню моральності суспільства.

2. Опис навчальної дисципліни

Семестр, в якому викладається дисципліна – 1 семестр.

Обсяг дисципліни:

3 кредитів ЄКТС (90 годин), у тому числі аудиторних – 40 годин, самостійної роботи здобувачів – 50 годин.

Форми здобуття освіти: Денна, заочна, дистанційна.

Дисципліна – обов’язкова.

Види навчальної діяльності – лекції, практичні заняття, самостійна робота здобувача.

Види контролю – поточний, модульний та підсумковий (семестровий) контроль (іспит).

Мова викладання – українська.

Необхідні обов’язкові попередні дисципліни (пререквізити) – облік у банках, банківська система; фінансовий ринок.

Необхідні обов’язкові супутні дисципліни (кореквізити) – адміністрування податків, організація бухгалтерського обліку підприємств аерокосмічної галузі; організація і методика аудиту підприємств аерокосмічної галузі, наукові дослідження в обліку і оподаткуванні.

3. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета: формування у студентів компетентностей щодо проведення облікових операцій та застосування податкових інструментів відповідно до формату функціонування фінансово-кредитних установ, передбачених чинним законодавством з метою своєчасного виконання податкових зобов’язань перед бюджетами та державними цільовими фондами.

Завдання

опанувати основні положення щодо обліку та оподаткування у фінансово-кредитних установах;

оволодіти навичками складання фінансової звітності фінансово-кредитних установ;

вміти застосовувати інструменти обліково-аналітичного забезпечення в діяльності фінансово-кредитних установ; опанувати основні поняття, принципи та наукові підходи до формування податкової політики фінансово-кредитних установ;

знати основні аспекти нормативних документів, які врегульовують облік і оподаткування фінансово-кредитних установ.

Після опанування дисципліни здобувач набуде наступні **компетентності:**

- навички використання інформаційних і комунікаційних технологій;
- здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел;
- здатність працювати в міжнародному контексті;

- здатність організовувати обліковий процес та регламентувати діяльність його виконавців у відповідності з вимогами законодавства та менеджменту підприємства;

- здатність застосовувати теоретичні, методичні і практичні підходи щодо організації обліку, контролю, планування та оптимізації податкових розрахунків.

- здатність здійснювати діяльність з консультування власників, менеджменту підприємства та інших користувачів інформації у сфері обліку, аналізу, контролю, аудиту, оподаткування.

Очікується, що після опанування дисципліни здобувач будуть досягнуті наступні **результати навчання** і він буде:

вміти розвивати та підвищувати свій загальнокультурний і професійний рівень, самостійно освоювати нові методи роботи та знання щодо комплексного бачення сучасних проблем економіки та управління;

знати теорію, методику і практику формування облікової інформації за стадіями облікового процесу і контролю для сучасних і потенційних потреб управління суб'єктами господарювання з урахуванням професійного судження;

обґрунтовувати вибір оптимальної системи оподаткування діяльності суб'єкта господарювання на підставі діючого податкового законодавства;

4. Зміст навчальної дисципліни

Модуль 1.

Змістовний модуль 1.

Тема 1. Принципи розвитку оподаткування в Україні

- *Форма занять: лекція, практичне заняття, самостійна робота.*
- *Обсяг аудиторного навантаження: 3 години.*
- *Практичне заняття: «Концепція формування стратегії розвитку оподаткування в Україні».*
- *Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): відсутні.*

Сутність, роль та значення оподаткування в макроекономічному середовищі. Ретроспективний аналіз розвитку оподаткування в Україні. Концепція формування стратегії розвитку оподаткування в Україні.

- *Обсяг самостійної роботи здобувачів: 4 години.*

Опрацювання матеріалу лекцій. Формування питань до викладача.

Тема 2. Загальні основи обліку у фінансово-кредитних установах

- *Форма занять: лекція, практичне заняття, самостійна робота.*
- *Обсяг аудиторного навантаження: 3 години.*
- *Практичне заняття: «Принципи і методи бухгалтерського обліку у банківській сфері».*
- *Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): відсутні.*

Види обліку у фінансово-кредитних установах. Принципи і методи бухгалтерського обліку у банківській сфері. План рахунків бухгалтерського обліку у банках.

Обсяг самостійної роботи здобувачів: 4 години.

Опрацювання матеріалу лекцій. Формування питань до викладача.

Тема 3. Звітність у фінансово-кредитних установах

- *Форма занять: лекція, практичне заняття, самостійна робота.*
- *Обсяг аудиторного навантаження: 3 години.*
- *Практичні заняття: «Фінансова звітність і її склад».*
- *Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): відсутні.*

Фінансова звітність і її склад. Опрацювання облікової інформації. Складання фінансової звітності.

Обсяг самостійної роботи здобувачів: 4 години.

Опрацювання матеріалу лекцій. Формування питань до викладача. Адаптація знань щодо формування фінансової звітності фінансово-кредитних установ.

Тема 4. Світовий досвід оподаткування фінансово-кредитних установ

- *Форма занять: лекція, практичне заняття, самостійна робота.*
- *Обсяг аудиторного навантаження: 3 години.*
- *Практичні заняття: «Світовий досвід оподаткування фінансово-кредитних установ».*
- *Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): відсутні.*

Досвід оподаткування фінансово-кредитних установ країн пострадянського простору. Досвід оподаткування фінансово-кредитних установ Японії. Досвід оподаткування фінансово-кредитних установ Сполучених Штатів Америки.

Обсяг самостійної роботи здобувачів: 4 години.

Опрацювання матеріалу лекцій. Формування питань до викладача.

Тема 5. Оподаткування банківської діяльності

- *Форма занять: лекція, практичне заняття, самостійна робота.*
- *Обсяг аудиторного навантаження: 3 години.*

- *Практичні заняття: «Особливості прямого і непрямого оподаткування комерційних банків».*

- *Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): відсутні.*

Організація податкового обліку у банках. Податкова звітність банківських установ. Особливості прямого оподаткування комерційних банків. Непряме оподаткування комерційних банків.

- *Обсяг самостійної роботи здобувачів: 4 години.*

Опрацювання матеріалу лекцій. Формування питань до викладача.

Адаптація знань щодо нарахування податків комерційному банку.

Тема 6. Оподаткування страхових компаній

- *Форма занять: лекція, практичне заняття, самостійна робота.*

- *Обсяг аудиторного навантаження: 3 години.*

- *Практичні заняття: «Особливості оподаткування страхової компанії».*

- *Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): відсутні.*

Характеристика страхових компаній. Особливості оподаткування страхових компаній. Непряме оподаткування страхових організацій.

- *Обсяг самостійної роботи здобувачів: 5 годин.*

Опрацювання матеріалу лекцій. Формування питань до викладача.

Адаптація знань щодо нарахування податків страховій компанії.

Модульний контроль 1

- *Форма занять: написання модульної роботи в аудиторії (за рішенням лектора допускається проведення у дистанційній формі).*

- *Обсяг аудиторного навантаження: 2 години*

- *Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): відсутні.*

- *Обсяг самостійної роботи здобувачів – за необхідністю.*

Підготовка до модульного контролю.

Змістовний модуль 2.

Тема 7. Оподаткування неприбуткових установ

- *Форма занять: лекція, практичне заняття, самостійна робота.*

- *Обсяг аудиторного навантаження: 3 години.*

- *Практичне заняття: «Оподаткування неприбуткових установ».*

- *Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): відсутні.*

Оподаткування кредитних спілок. Законодавче забезпечення діяльності фондів недержавного пенсійного забезпечення. Пільги, що можуть бути застосовані при оподаткуванні фондів недержавного пенсійного забезпечення. Оподаткування системи недержавного пенсійного забезпечення

- *Обсяг самостійної роботи здобувачів: 3 години.*

Опрацювання матеріалу лекцій. Формування питань до викладача. Адаптація знань щодо нарахування податків неприбутковим установ.

Тема 8. Особливості оподаткування довірчих товариств

- *Форма занять: лекція, практичне заняття, самостійна робота.*
- *Обсяг аудиторного навантаження: 3 години.*
- *Практичне заняття: «Оподаткування довірчих товариств».*
- *Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): відсутні*

Поняття і учасники довірчого товариства. Оподаткування довірчих товариств. Пряме і непряме оподаткування довірчих товариств.

- *Обсяг самостійної роботи здобувачів: 4 години.*

Опрацювання матеріалу лекцій. Формування питань до викладача. Адаптація знань щодо оподаткування довірчих товариств.

Тема 9. Особливості оподаткування ломбардів

Принципи діяльності ломбардів в Україні. Особливості оподаткування діяльності ломбардів. Пряме та непряме оподаткування діяльності ломбардів.

- *Форма занять: лекція, практичне заняття, самостійна робота.*
- *Обсяг аудиторного навантаження: 3 години.*
- *Практичні заняття: «Особливості оподаткування діяльності ломбардів».*
- *Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): відсутні*

Принципи діяльності ломбардів в Україні. Особливості оподаткування діяльності ломбардів. Пряме та непряме оподаткування діяльності ломбардів.

- *Обсяг самостійної роботи здобувачів: 4 години.*

Опрацювання матеріалу лекцій. Формування питань до викладача. Адаптація знань щодо оподаткування ломбардів.

Тема 10. Оподаткування факторингових компаній

- *Форма занять: лекція, практичне заняття, самостійна робота.*
- *Обсяг аудиторного навантаження: 3 години.*
- *Практичне заняття: «Особливості оподаткування факторингових операцій».*
- *Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): відсутні*

Реєстрація діяльності факторингових компаній. Особливості оподаткування факторингових компаній. Особливості оподаткування окремих факторингових операцій.

- *Обсяг самостійної роботи здобувачів: 4 години.*

Опрацювання матеріалу лекцій. Формування питань до викладача. Адаптація знань щодо оподаткування факторингових операцій.

Тема 11. Оподаткування лізингових компаній.

- *Форма занять: лекція, практичне заняття, самостійна робота.*

- *Обсяг аудиторного навантаження: 3 години.*

- *Практичні заняття: «Особливості оподаткування лізингових компаній».*

Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): відсутні

Поняття лізингу. Види лізингових операцій. Особливості оподаткування лізингових операцій. Пряме та непряме оподаткування лізингових операцій.

Обсяг самостійної роботи здобувачів: 4 години.

Опрацювання матеріалу лекцій. Формування питань до викладача. Адаптація знань щодо оподаткування лізингових компаній.

Тема 12. Оподаткування інститутів спільного інвестування

- *Форма занять: лекція, практичне заняття, самостійна робота.*

- *Обсяг аудиторного навантаження: 3 години.*

- *Практичні заняття: «Особливості оподаткування інститутів спільного інвестування».*

Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): відсутні

Характеристика учасників інститутів спільного інвестування. Оподаткування інститутів спільного інвестування. Пільги та обмеження в оподаткуванні учасників спільного інвестування.

Обсяг самостійної роботи здобувачів: 5 годин.

Опрацювання матеріалу лекцій. Формування питань до викладача. Адаптація знань щодо оподаткування інститутів спільного інвестування.

Модульний контроль 2

- *Форма занять: написання модульної роботи в аудиторії (за рішенням лектора допускається проведення у дистанційній формі).*

- *Обсяг аудиторного навантаження: 2 години*

Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): відсутні.

- *Обсяг самостійної роботи здобувачів – за необхідністю.*

Підготовка до модульного контролю.

5. Індивідуальні завдання

Передбачено навчальним планом виконання контрольної роботи

6. Методи навчання

Словесні, наочні, практичні.

7. Методи контролю

Поточний контроль (теоретичне опитування й розв'язання практичних завдань), модульний контроль (тестування за розділами курсу) та підсумковий (семестровий) контроль (іспит).

8. Критерії оцінювання та розподіл балів, які отримують здобувачі

Складові навчальної роботи	Бали за одне заняття (завдання)	Кількість занять (завдань)	Сумарна кількість балів
<i>Змістовний модуль 1</i>			
Активність під час аудиторної роботи	0...1	6	0...6 (максимальна кількість балів за цим показником)
Виконання завдань впродовж практичних занять	0...8	4	0...32
Модульний контроль	0...12	1	0...12
<i>Змістовний модуль 2</i>			
Активність під час аудиторної роботи	0...1	6	0...6 (максимальна кількість балів за цим показником)
Виконання завдань впродовж практичних занять.	0...8	4	0...32
Модульний контроль	0...12	1	0...12
<i>За семестр</i>			0...100

Прийнята шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка для екзамену, курсового проекту (роботи), практики
90-100	відмінно

75-89	добре
60-74	задовільно
01-59	незадовільно з можливістю повторного складання

Іспит проводиться у вигляді тестування. Тест складається з 5 питань закритого типу (за правильну відповідь на одне питання здобувач отримує 4 бали) та 15 питань відкритого типу (максимальна кількість балів за відповідь на одне питання – 4) та 2 практичних завдань, правильне розв'язання кожного завдання оцінюється у 10 балів.

Під час складання семестрового іспиту здобувач має можливість отримати максимум 100 балів.

Критерії оцінювання роботи здобувача протягом семестру

Задовільно (60-74) – мати мінімум знань і умінь для забезпечення програмних результатів навчання. Відпрацювати всі практичні заняття.

Добре (75-89) – знати основні теми дисципліни. Знати особливості оподаткування фінансово-кредитних установ та вміти робити бухгалтерські проводки відносно обліку у фінансово-кредитних установах. Відпрацювати всі практичні заняття.

Відмінно (90-100) – мати знання, що дозволять самостійно, вільно та обґрунтовано відповідати на будь які питання щодо особливості оподаткування фінансово-кредитних установ та вміти робити бухгалтерські проводки відносно обліку у фінансово-кредитних установах. Відпрацювати всі практичні заняття.

9. Політика навчального курсу

Відпрацювання пропущених занять відбувається відповідно до розкладу консультацій, за попереднім погодженням з викладачем. Питання, що стосуються академічної доброчесності, розглядає викладач або за процедурою, визначеною у Положенні про академічну доброчесність.

10. Методичне забезпечення та інформаційні ресурси

Підручники, навчальні посібники, навчально-методичні посібники, конспекти лекцій, методичні рекомендації з проведення лабораторних робіт тощо, які видані в Університеті знаходяться за посиланням:

• http://library.khai.edu/catalog?clear_all_params=0&mode=KNMZ&lang=ukr&caller_mode=SearchDocForm&ext=no&theme_path=0&themes_basket=&ttp_the_mes_basket=&discipline_search=no&top_list=1&fullsearch fld=&author fld=%D0%A0%D0%BE%D0%BC%D0%B0%D0%BD%D0%BE%D0%B2&docname fld=&docname_cond=beginwith&theme_context=%D0%A0%D1%96%D0%B7%D0%B0%

[D0%BD%D0%BD%D1%8F+%D0%BC%D0%B5%D1%82%D0%B0%D0%BB%D1%96%D0%B2&theme cond=all theme&theme id=0&is ttp=0&combiningAND=0&step=20&tpage=1](https://mentor.khai.edu/course/view.php?id=2825)

•Сторінка дисципліни знаходиться за посиланням:
<https://mentor.khai.edu/course/view.php?id=2825>

11. Рекомендована література

Базова

1. Закон України «Про банки і банківську діяльність» від 07.12.2000 № 2121 – III // - Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2001. - № 5-6, ст.30
2. Закон України про інститути спільного інвестування (пайові та корпоративні інвестиційні фонди) від 15.03.2001 № 2299-III // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2001. - N 21, ст.103
3. Закон України «Про кредитні спілки» від 20.12.2001 № 2908-III // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2002. - № 15, ст.101
4. Закон України «Про страхування» від 07.03. 1996 р. № 85/96-ВР // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1996. - N 18, ст. 78
5. Закон України «Про недержавне пенсійне забезпечення» від 09.07.2003 №2289-IV //Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2003. - № 47-48, ст.372.
6. Закон України «Про загально обов'язкове державне пенсійне страхування» від 09.07.2003 №1058- IV // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2003. - № 49-51, ст. 376.
7. Наказ Міністерства фінансів України «Про затвердження Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 14 "Оренда"» №181 от 28.07.2000.
8. План рахунків бухгалтерського обліку банків України // затверджений постановою Правління НБУ від 17.06.2004 р. № 280 // [Електронний ресурс]. Документ z0918-04, редакція від 02.07.2013 р., чинний; доступний з офіційного сайту Верховної ради України. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0918-04>.
9. Податковий Кодекс України від 02.12.2010 № 22755-IV. Режим доступу: search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/T10_2755.html
10. Калінеску Т.В. Оподаткування фінансово-кредитних установ: навчальний посібник / Т.В. Калінеску, В.О. Корецька-Гармаш, О.М. Антіпов, Н.В. Ушенко Н.В.; [кер. Авт. кол. і наук. Ред. Проф. Т.В. Калінеску]. – Луганськ: вид-во СНУ ім. В. Даля, 2013. – 515 с.

Допоміжна

1. Закон України «Про Національний банк України». - Закон України від 20.05.1999 И679-ХІУ
2. Варцаба В.І., Машіко К.С. Облік у банках (у таблицях і схемах) : Навч. посібник. Ужгород: Видавництво УжНУ «Говерла», 2016. 184 с.
3. Облік у банках (у таблицях і схемах) [Текст] : навч. посіб. / В. І. Варцаба, С. Машіко ; Держ. ВНЗ "Ужгород. нац. ун-т". - Ужгород : Говерла, 2016. - 183 с.

4 Смерічевський С. Ф. Фінансовий облік у банках : підручник / Смерічевський С. Ф., Кірізлеєва А. С. ; М-во освіти і науки України, Донецький держ. ун-т управління. - Київ : Кондор, 2018. - 407 с.

5. Фінансовий облік у банках [Текст] : навч. посіб. / Чмутова І. М., Азізова К.М., Лебідь О. В. ; Харків. нац. екон. ун-т ім. Семена Кузнеця. - Харків: ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2015. - 358 с. : рис., табл. - Бібліогр.: с. 320-327.

7. Кучерова Г.Ю. Стратегія формування свідомого оподаткування як фактор сталого розвитку національної економіки: монографія / Г.Ю. Кучерова. – Запоріжжя: КПУ, 2016. – 416 с.